

สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง พรรคชีวิตที่ดีกว่าขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรคขอด้วย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พรรคชีวิตที่ดีกว่า (ผู้ร้อง) จัดประชุมใหญ่ประจำปีโดยได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคใหม่เนื่องจากนายวรชวฤทธิ์ ตันติภิรมย์ ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค ผู้ร้องและได้มีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) ทราบ ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือแจ้งผู้ร้องว่า องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง จึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค และข้อบังคับพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ แต่กรณีนายวรชวฤทธิ์ ตันติภิรมย์ ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ร้องทำให้คณะกรรมการบริหารสิ้นสุดลงทั้งคณะนั้นนั้นถูกต้องตามกฎหมายจึงตอบรับการเปลี่ยนแปลง ส่วนกรณีที่ที่ประชุมใหญ่มีมติเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่โดยไม่มีการลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๒๙ วรรคสาม ประกอบกับองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่ครบถ้วนตาม มาตรา ๑๑ จึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ ซึ่งผู้ร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องไม่รับฟังคำชี้แจงของผู้ร้องที่ยืนยันว่าสมาชิกที่ เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนครบและเป็นสมาชิกจริง แต่นำผลการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการ เลือกตั้งประจำจังหวัดมาเป็นเหตุไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลง และหากองค์ประชุมไม่ครบจริง การลาออกด้วยวาจา ของหัวหน้าพรรคผู้ร้องต่อที่ประชุมก็ยอมไม่ชอบเช่นกัน แต่ผู้ถูกร้องกลับถือว่าการลาออกถูกต้อง ส่วนกรณีการ เลือกคณะกรรมการบริหารพรรคนั้น ไม่จำเป็นต้องลงคะแนนลับ เนื่องจากไม่มีคณะกรรมการบริหารพรรคหรือ ผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในร้อยคนในลงคะแนนลับ มติที่ประชุมใหญ่ของพรรคจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ ว่า คำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ไม่รับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรคขอด้วยพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ ประกอบมาตรา ๓๓ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐)

๓. คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง

นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) ยืนยันคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า จากการตรวจสอบพบว่า มีผู้เข้าร่วม ประชุมบางส่วนไม่เป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องและบางส่วนไม่ได้เข้าร่วมประชุมจริง จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่เป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนด และการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคไม่มีการลงคะแนนลับ โดยผู้ถูกร้องให้ผู้ร้องชี้แจง ข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานแล้ว แต่ผู้ร้องไม่สามารถพิสูจน์การเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องของผู้เข้าร่วมประชุม ได้ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองในระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นทะเบียนที่ถูกต้องและแท้จริง ตามกฎหมาย ส่วนการลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคต้องให้มีการลงคะแนนโดยลับตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๓) แต่จากการตรวจสอบรายงานการประชุมของผู้ร้องและข้อเท็จจริงพบว่า ไม่เป็นการลงคะแนนลับจึงไม่ชอบ

และการที่นายบรรณวิทย์ ตันติภิรมย์ ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคต่อที่ประชุมใหญ่นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๓) บัญญัติคำว่า “ลาออก” เช่นเดียวกับข้อบังคับพรรคผู้ร้องในข้อ ๒๐ พรรค (๒) จึงถือว่าการลาออกนั้น สามารถแสดงเจตนาได้ทั้งเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาและผู้รับการแสดงเจตนาจะเป็นต่อหน้าสาธารณชนก็ได้ เทียบเคียงคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ การลาออกดังกล่าวจึงชอบแล้ว และการดำเนินการของผู้ถูกร้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ ที่ชอบด้วยกฎหมาย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า คำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรคชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อนายบรรณวิทย์ ตันติภิรมย์ ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ร้องโดยแสดงเจตนาต่อหน้าที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ร้องซึ่งมีผลสมบูรณ์ กรณีมีผลให้คณะกรรมการบริหารพรรคสิ้นสุดลงทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคผู้ร้อง ข้อ ๒๐ พรรคสอง (๙) และต่อมากการที่ที่ประชุมพรรคผู้ร้องได้ลงคะแนนเลือกคณะกรรมการบริหารพรรคโดยเปิดเผย ไม่ได้ลงคะแนนโดยวิธีลับ กรณีเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ พรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๘ พรรคสอง (๓) ที่มีผลให้การดำเนินการเลือกคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้พรรคผู้ร้องไม่มีทั้งหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค ด้วยเหตุนี้ การแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคจึงไม่มีหัวหน้าพรรคที่เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการใด ๆ ต่อไปตามข้อบังคับพรรคผู้ร้องได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกร้องที่ไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรค จึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว

๔. ผลคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรค ของพรรคชีวิตที่ดีกว่าชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว ให้ยกคำร้อง

ย่อโดย นายเอกณรงค์ เฉ็ดพันธ์
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๔

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๘ ก วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕